

PROGRAM EDUKACJI CZYTELNICZEJ

DLA KLAS 0 – I

SZKOŁY PODSTAWOWEJ

„ Zielona kraina w literaturze dla dzieci.”

AUTORKI

mgr J. Drabińska

mgr D. Grebin

mgr M. Tomczyk

SPIS TREŚCI

- 1. Wstęp**
- 2. Założenia programowe**
- 3. Cele edukacyjne programu**
- 4. Metody i formy pracy**
- 5. Oczekiwane osiągnięcia ucznia po zrealizowaniu programu**
- 6. Propozycja rozkładu materiału dla klas 0 – 1**
- 7. Ewaluacja**
- 8. Narzędzia ewaluacji**
- 9. Przykładowe scenariusze zajęć**
- 10. Bibliografia**

WSTĘP

We współczesnej dobie wszechobecnej telewizji i komputeryzacji książka została odsunięta na dalszy plan. Choć wydawać by się mogło, że książka przeżywa swój kryzys to jednak nadal jest najważniejszym środkiem w dziedzinie przekazywania wiedzy. Czytanie jest zależne od indywidualnych zainteresowań i potrzeb, rozwija nie tylko sferę poznawczą – intelektualną ale wzbogaca również wartości moralno – społeczne.

Budzenie i kształtowanie zainteresowań czytelniczych u dzieci powinno być wspólną troską nauczycieli i rodziców. Tylko wspólna praca nauczycieli i rodziny przyniesie pożądany efekt w postaci dojrzałego czytelnika.

W pierwszym etapie kształcenia w nauczaniu zintegrowanym treści edukacji czytelniczej można łączyć z realizowanymi treściami edukacji polonistycznej, przyrodniczej, matematycznej, muzycznej i plastycznej. Stały kontakt z książką i biblioteką zapewnia dzieciom z klasy 0 – 1 rozwój zainteresowań czytelniczych, umiejętność korzystania ze źródeł informacji, trwałe przeżycie estetyczne i emocjonalne. Książka wzbogaca wiedzę, rozwija intelekt, jest źródłem rozrywki i zabawy.

Program nasz odnosi się do treści zawartych w „Podstawie programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych” oraz na „Podstawie programowej kształcenia ogólnego dla sześcioletnich szkół podstawowych i gimnazjów” ze szczególnym uwzględnieniem treści przyrodniczych zawartych w literaturze dziecięcej. Podstawowym założeniem programu jest włączenie uczniów w poczet czytelników biblioteki szkolnej i miejskiej, przygotowanie ich do świadomego oraz chętnego korzystania ze źródeł informacji i rozrywki.

Autorki pragną, aby kontakt z książką dla dziecka był przygodą, która rozwija ich wyobraźnię, stanowi radość dzieciństwa.

Założenia programowe:

- rozwijanie i kształtowanie podstawowych umiejętności, korzystanie z bogactwa literatury pięknej;
- wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia (dziecka);
- promowanie umiejętności dziecka w środowisku, a przez to promowanie szkoły;
- wzbudzanie zaciekawienia otaczającym światem poprzez dostarczanie wiedzy o nim w treściach na określony temat;
- dostosowanie treści do indywidualnych predyspozycji, zainteresowań i potrzeb wszystkich wychowanków;
- stymulowanie autoprezentacji;
- stwarzanie okazji do budowania pozytywnego obrazu własnej osoby – pobudzanie do twórczej aktywności;
- włączenie rodziców do aktywnego i systematycznego czytania dzieciom, ze szczególnym uwzględnieniem utworów o treści przyrodniczej i ekologicznej;
- nawiązanie współpracy z logopedą szkolnym.

Cele edukacyjne programu:

- rozwijanie umiejętności służących zdobywaniu wiedzy (czytanie, pisanie);
- zapoznanie z wybranymi utworami literatury dziecięcej;
- słuchanie wierszy, baśni, opowiadań;
- recytowanie wierszy i prozy;
- zabawy i gry dramowe;
- kształtowanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji, korzystanie z bibliotek (szkolnej i miejskiej), czytelnicy, zbiorów własnych dzieci;
- wyrabianie postawy poszanowania księgozbioru;
- stymulowanie rozwoju zainteresowań czytelniczych, rozbudzanie potrzeby kontaktu z książką;
- poznanie pracy bibliotekarza, księgarza, wydawcy;
- poznanie terminów i pojęć związanych z biblioteką i książką;
- wyrabianie umiejętności poprawnego posługiwania się językiem ojczystym;
- rozwijanie umiejętności obiektywnego oceniania pracy swojej i kolegów;
- pobudzanie umiejętności własnej prezentacji przed klasowym i szkolnym audytorium;
- porównywanie treści utworu czytanego i odtworzonego z taśmy magnetofonowej;
- stwarzanie okazji i stymulowanie do korygowania wad wymowy.

Metody i formy pracy:

Podczas realizacji programu będą zastosowane następujące metody i formy pracy:

- * praca z książką;
- * prezentacja ulubionych książek;
- * drama;
- * inscenizacja;
- * pogadanka;
- * wystawki prac dzieci;
- * organizowanie kącików tematycznych z literatury dziecięcej, czasopismami, albumami, itp.;
- * wystawki poświęcone wybranym pozycjom i twórcom literatury dziecięcej;
- * zajęcia w bibliotece;
- * prowadzenie dzienniczków prezentowanych utworów;
- * audytoryjne : opowiadanie, czytanie, nauka tekstu;
- * aktywizujące;
- * informacyjno-usługowe: praca bibliotek, wystawki prac, konkursy prac plastycznych (typu ilustracje, plakaty).

Oczekiwane osiągnięcia ucznia (dziecka) po zrealizowaniu programu:

Uczeń (dziecko) powinien:

- uważnie słuchać prezentowaną treść utworu;
- ciekawie opowiadać wybrany fragment utworu;
- dokonać adekwatnej ilustracji do tekstu; ułożyć książeczkę obrazkową;
- wczuć się w rolę bohaterów utworów i przedstawić ich za pomocą mimiki, ruchu i gestu;
- ułożyć historyjkę obrazkową w kolejności występowania wrażeń;
- znać wybrane postacie autorów literatury dziecięcej;
- zaprezentować ulubioną książkę;
- szanować udostępnione pozycje z księgozbioru;
- zaprojektować i wykonać zakładkę, okładkę;
- znać i stosować regulamin biblioteki, czytelnicy szkolnej oraz miejskiej; szanować książki i dokumenty biblioteczne;
- właściwie zachowywać się podczas korzystania z czytelnicy i bibliotek;
- znać rodzaje źródeł informacji zgromadzonych w bibliotece;
- samodzielnie dokonać wyboru i wypożyczenia książek;
- wykorzystywać zbiory biblioteczne jako źródło potrzebnych informacji;
- prowadzić „dzienniczek” poznanych utworów;
- zorganizować kącik czytelniczy; domową i klasową biblioteczkę.

Propozycje rozkładu materiału:

Tematyka zajęć	Cele kształcenia i wychowania	Środki dydaktyczne	Rodzaje edukacji	Treści
<p><i>Jesteśmy razem</i> <i>Książka jest moim przyjacielem</i> <i>wrzesień</i></p>	<p>- zapoznanie z zasadami i regułami korzystania z kącika czytelniczego</p>	<p>- książki - czasopisma - słowniki - kolorowanki</p>	<p>- polonistyczna - plastyczno-techniczna - czytelnicza</p>	<p>- założenie kącika czytelniczego, który będzie wzbogacany przez cały rok szkolny o różne pozycje literatury dziecięcej</p>
<p><i>Żeby Ziemia kwitła zielona, już małe dzieci wspólnie sprzątają śmieci</i> <i>wrzesień</i></p>	<p>- zapoznanie z akcją Sprzątania Świata - nabycie umiejętności segregowania odpadów</p>	<p>- utwory z książki „Zielona kraina” / Ekologiczny dzień, Podaj dalej, O królownie Odetnie i księciu Danielu/</p>	<p>- polonistyczna - plastyczno-techniczna - matematyczna - ekologiczna</p>	<p>- prezentacja utworów o tematyce ekologicznej - omówienie treści utworów - przedstawienie za pomocą dramy treści - klasyfikacja zbiorów - wyodrębnienie zdarzeń i postaci - opowiadanie treści utworów przez dzieci</p>

<p><i>Wizyta w bibliotece szkolnej</i></p> <p><i>październik</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzbogacenie słownictwa - zapoznanie z regulaminem korzystania z biblioteki - klasyfikacja zbiorów - pojęcia: regał, lektura, spis, - estetyka wykonania prac plastycznych - umiejętność prawidłowego posługiwania się nożyczkami 	<ul style="list-style-type: none"> - utwory literackie / B. Lewandowska „Książki, książki” H. Świdzińska „Wędrówka słońca”/ 	<ul style="list-style-type: none"> - czytelnicza - matematyczna - plastyczna 	<ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie w temat - omówienie treści opowiadania - ocena postępowania głównej bohaterki - wspólne układanie innego zakończenia - wizyta w bibliotece - wykonanie zakładki do książki - pojecie zbioru
<p><i>Przygotowanie zwierząt do zimy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzbogacenie wiedzy o życiu zwierząt i roślin - piękna recytacja wierszy - zachęcanie do korygowania wad wymowy - aktywny udział w poszerzaniu kącika 	<ul style="list-style-type: none"> - utwory literackie: wiersze J.Brzechwy wierszyki łamiące języki M. Strzałkowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - przyrodnicza - polonistyczna - czytelnicza 	<ul style="list-style-type: none"> - zbieranie informacji o życiu zwierząt późną jesienią , wykorzystanie pozycji książkowych: Razem ze słońkiem, Co słońko widziało - inscenizacja wierszy J. Brzechwy - wzbogacenie biblioteczki o pozycje literatury - rodzaje

<p><i>listopad</i></p>	<p>czytelniczego klasach - poszerzanie wiedzy dzieci z zakresu edukacji czytelniczej, stymulowanie rozwoju zainteresowań czytelniczych - zapoznanie z piękną recytacją</p>			<p>gromadzonych książek - wysłuchanie utworów z kaset</p>
<p><i>Przyroda zimą</i></p>	<p>- wyrabianie opiekuńczego stosunku do zwierząt i ptaków - doskonalenie przez dzieci umiejętności prowadzenia dialogu, odtwarzanie przez dzieci fragmentów utworów - monografia liczby, dodawanie i odejmowanie - umiejętność</p>	<p>- albumy i atlasy zwierząt - ilustracje i zdjęcia - wiersz „Przyjaciel zza okna” M. Konopnickiej „Najmilsi” E. Szelburg-Zarembiny</p>	<p>- czytelnicza - polonistyczna - plastyczna - przyrodnicza</p>	<p>- wypowiedzi dzieci na temat pomocy zwierzętom w czasie zimy na podstawie własnych doświadczeń i ilustracji - oglądanie albumów atlasów zwierząt - rysowanie kredkami postaci zwierząt i ptaków - odtwarzanie przez dzieci fragmentów utworów wg własnej improwizacji słownej - ćwiczenie i rozwijanie narządów mowy</p>

<p><i>grudzień</i></p>	<p>przeliczania elementów zbioru, dodawanie i odejmowanie w przerabianym zbiorze</p>			<p>w toku zabaw naśladowczych, odtwarzanie głosów ptaków i zwierząt - monografia liczby, dodawanie i odejmowanie</p>
<p><i>Stajemy się czytelnikami biblioteki szkolnej. Pasowanie na czytelnika biblioteki.</i></p>	<p>- umiejętność stosowania się do zasad korzystania z biblioteki szkolnej - znajomość lektur I klasy - umiejętność pięknego czytania</p>	<p>- książki - dokumenty biblioteki</p>	<p>- czytelnicza - polonistyczna</p>	<p>- uroczyste pasowanie na czytelników - poznanie regulaminu korzystania z biblioteki - rodzaje dokumentów bibliotecznych - wypożyczenie pierwszej książki - czytanie przez dzieci fragmentów wypożyczonych książek, konkurs klasowy o tematyce przyrodniczej /klasy I/ - opowiadanie treści utworów z biblioteki /grupa 0/ - wybór łącznika z biblioteką</p>

<i>Styczeń</i>				<ul style="list-style-type: none"> - ogłoszenie konkursu między klasowego o tematyce przyrodniczej w oparciu o utwory literatury dziecięcej klasy 0-III „Zwierzęta w utworach literackich Brzechwy”
<p><i>Chrząszcze i czyżyki biorą udział w konkursie łamiącym języki</i></p> <p><i>luty</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - piękna recytacja wierszy - pobudzenie umiejętności własnej prezentacji przed klasowym i szkolnym audytorium 	<ul style="list-style-type: none"> - zestaw wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> - czytelnicza - polonistyczna 	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja i przeprowadzenie konkursu - rozstrzygnięcie i rozdanie nagród - opracowanie regulaminu
<p><i>W marcu jak w garncu. Budowa książki.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - umiejętność korzystania ze zbiorów biblioteki, szukanie informacji - znajomość budowy książki 	<ul style="list-style-type: none"> - utwory literackie: „Razem ze słonkiem” cz.Przedwiośnie 	<ul style="list-style-type: none"> - czytelnicza - polonistyczna - muzyczna 	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie książek zgromadzonych w klasowej biblioteczkę dotyczących zwiastunów wiosny, życia zwierząt, czytanie i omawianie fragmentów

<p><i>Marzec</i></p>				<ul style="list-style-type: none"> - nauka piosenki – ćwiczenia ortofoniczne - zapoznanie z budową książek i jej cechami oraz pojęciami dotyczącymi książki: okładka, oprawa, obwoluta, karta tytułowa, spis treści, ilustracje, oznaczenia kolejności stron i inne - książka źródłem wiadomości znanych i nieznanych życia przyrody
<p><i>Zielona krajina</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - uważne słuchanie bajki - rozwijanie umiejętności budowania wielozdaniowej wypowiedzi na określony temat - wyrabianie dbałości o ochronę środowiska - posługiwanie się nożyczkami 	<ul style="list-style-type: none"> - utwór z książki „Zielona krajina” „Prezent urodzinowy” 	<ul style="list-style-type: none"> - ekologiczna - polonistyczna - plastyczna 	<ul style="list-style-type: none"> - piękne czytanie opowiadania przez autorkę - omówienie treści - rozmowa na temat obchodów Światowego Dnia Ziemi - zorganizowanie klasowej akcji – prezent dla Ziemi na Dzień Ziemi - dbałość o środowisko

<p><i>kwiecień</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - umiejętność wykorzystania odpadów w pracy plastycznej - rozpoznawanie piosenek na podstawie wystukiwanego rytmu 			<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie osłonek na doniczki - śpiewanie piosenki „Zbierają ludziska śmieci”
<p><i>Cała szkoła czyta bajki ekologiczne</i></p> <p><i>maj</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z treścią utworów o tematyce ekologicznej z książeczki „Zielona kraina” szerszą publiczność - propagowanie tematyki ekologicznej i ochrony środowiska - piękne czytanie utworów - zachęcanie do czytania 	<ul style="list-style-type: none"> - książka „Zielona kraina” 	<ul style="list-style-type: none"> - polonistyczna - czytelnicza - przyrodnicza - ekologiczna 	<ul style="list-style-type: none"> - czytanie przez rodziców, nauczycieli bajek - opowiadanie treści utworów przez dzieci - przedstawianie treści utworów za pomocą dramy - rysowanie ilustracji do treści utworów

Uwagi do realizacji:

Włączenie rodziców do aktywnej i systematycznej współpracy w realizację programu / zbieranie książek do kącika, wspólne czytanie dzieciom, wzajemna wymiana książek/.

Włączenie w organizację konkursu „Wierszyki łamiące języki” szkolnego logopedy w celu poprawienia, korygowania wad wymowy.

Organizacja konkursu recytatorskiego „Wierszyki łamiące języki” dla klas 0-I – opracowanie regulaminu.

Ewaluacja

Aby przekonać się , czy cele wychowawcze i edukacyjne zostały zrealizowane , a uczniowie opanowali wymagane umiejętności i poszerzyli swoją wiedzę konieczne jest przeprowadzenie ewaluacji. W wyniku tego procesu otrzymamy niezbędne informacje do oceny wartości merytorycznej i metodycznej programu i wskazówki do jego modyfikacji.

Ewaluacja ta zostanie przeprowadzona poprzez:

- ankiety dla uczniów (załącznik nr 1);
- test wiadomości (załącznik nr 2);
- kartę oceny atrakcyjności poszczególnych zajęć (załącznik nr 3).

Narzędzia ewaluacji:

Test dla klasy 0* i I

Imię i Nazwisko .....

1. Uzupełnij zdania

Miejscem , w którym wypożyczamy książki jest .....

Czytelnia to miejsce, gdzie

.....

Książki drukuje .....

Książki wydaje .....

Twórca ilustracji w książce to .....

Książki kupujemy w .....

2. Wymień elementy znajdujące się na karcie tytułowej książki

.....

3. Podaj tytuł lektury omawianej wspólnie z klasą

.....

4. Podaj tytuł przeczytanej książki, która najbardziej ci się podobała

.....

5. Wymień tytuł czasopisma dla dzieci

.....

---

* Test w klasie 0 nauczyciel przeprowadza z każdym dzieckiem indywidualnie.

Ankieta dla klasy 0* i I

Podkreśl odpowiedź.

1. Czy lubisz przychodzić do biblioteki?

a/ tak

b/ nie

c/ tak sobie

2. Czy lubisz czytać książki?

a/ tak

b/ nie

3. Jakie książki najbardziej cię interesują?

a/ bajki

b/ baśnie

c/ opowiadania

4. Czy lubisz wykonywać ilustracje do przeczytanych książek?

a/ tak

b/ nie

5. Czy lubisz uczestniczyć w zajęciach , na których omawiane są lektury (książki)?

a/ tak

b/ nie

6. Czy chciałbyś omówione lektury (książki) obejrzeć w:

a/ teatrze

b/ kinie

c/ na kasecie video

---

* Ankiety w klasie 0 nauczyciel przeprowadza z każdym dzieckiem indywidualnie.

**PRZYKŁADOWE SCENARIUSZE
ZAJĘĆ**

SCENARIUSZ NR 1

Temat: Stajemy się czytelnikami biblioteki szkolnej. Pasowanie na czytelnika.

Cel główny:

Nabywanie umiejętności korzystania ze zbiorów biblioteki szkolnej

Cele operacyjne:

Uczeń zna:

- drogę do biblioteki;
- godziny pracy biblioteki;
- termin zwrotu wypożyczonych książek;
- dokonuje wyboru książki do czytania;
- odróżnia książkę z biblioteki szkolnej od innych książek;
- zna lektury klasy pierwszej;
- pięknie czyta utwory literackie;
- ciekawie wypowiada się na temat fragmentów książek dotyczących tematyki przyrodniczej.

Środki dydaktyczne:

Elementy wyposażenia biblioteki, regulamin biblioteki, karta czytelnika, karta książki, pieczęć biblioteki, wystawa książek, krzyżówka, kartki z napisanymi rozwiązaniami krzyżówki, dyplom dla klasy, pióro do pasowania.

Metody:

- słowne: pogadanka, instruktaż, rozmowa;
- oglądowe: obserwacja, pokaz;
- praktycznego działania.

Formy pracy:

- zespołowa;
- indywidualna.

Przebieg zajęć :

1.Część organizacyjna :

- Powitanie uczniów.
- Podanie celów lekcji.
- Zwiedzanie biblioteki.

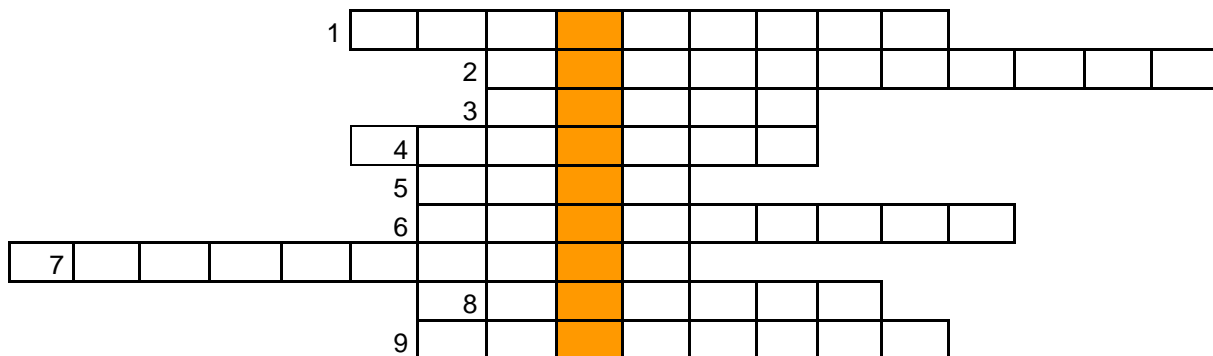
2. Część główna:

- Zapoznanie uczniów z drogą do biblioteki i godzinami jej otwarcia.
- Rozmowa na temat różnic między biblioteką a księgarnią.
- Zapoznanie z pojęciami : czytelnia, wypożyczalnia.
- Poznanie regulaminu biblioteki.
- Omówienie procedury wypożyczania książek
- Omówienie drogi książki do czytelnika
- Zapoznanie z pracownikami biblioteki i czytelnia

3. Rozwiązanie logogryfu (utrwalenie pojęć związanych z biblioteką)

1. Okrągła, znajduje się w każdej książce biblioteki.
2. Kolorowe, do czytania dla dzieci , np. „ Świerszczyk”
3. Znajduje się na okładce każdej książki.

4. Wspólna nazwa książek, które powinni przeczytać uczniowie każdej klasy.
5. znajduje się pod pieczętką w każdej książce.
6. Miejsce, w którym się znajdujemy.
7. Dokończ zdanie; Nazwa tej części księgozbioru, z którego można korzystać na miejscu, to księgozbiór .....
8. Człowiek który pisze książki.
9. Możesz nią zaznaczyć miejsce, w którym skończyłeś czytać.

4. Uczniowie podają rozwiązania. Odczytują hasło :CZYTELNIK

6. Uroczyste pasowanie na czytelnika.

Nauczyciel wygłasza formułę, a uczniowie powtarzają za nim kolejne wersy tekstu:

*My, uczniowie, pierwszej klasy,
Tobie , książko, przyrzekamy,
że szanować cię będziemy,
krzywdy zrobić ci nie damy.*

7. Akt pasowania.

Nauczyciel wygłasza formułę: „ pasuję cię na czytelnika” i kładzie na prawym ramieniu ucznia pióro.

8. Uczniowie otrzymują pamiątkowe zakładki do książek, a cała klasa

pamiątkowy dyplom.

9. Wypożyczenie książek przez uczniów.

10. Czytanie fragmentów wypożyczonych książek o tematyce przyrodniczej.

11. Swobodne wypowiedzi na temat przeczytanych utworów.

12. Pisanie na tablicy tytułów czytanych utworów. Wielka litera w pisowni tytułów.

13. Wybór łącznika biblioteki.

14. Ogłoszenie konkursu klasowego „Zwierzęta w utworach J. Brzechwy”.

SCENARIUSZ NR 2

Temat: W marcu jak w garncu. Jak jest zbudowana książka?

Cel lekcji:

- zapoznanie uczniów z budową książki.

Cele operacyjne;

Uczeń zna:

- części składowe zewnętrznej i wewnętrznej budowy książki;
- zwiastuny wiosny;
- potrafi zaśpiewać piosenkę;
- potrafi korzystać z różnych źródeł informacji.

Środki dydaktyczne:

- rysunek przedstawiający elementy zewnętrznej budowy książki;
- schematyczny rysunek przedstawiający rysunek karty tytułowej książki;
- książka M. Kownackiej „Razem ze słońkiem” cz. Przedwiośnie;
- książki o tematyce przyrodniczej.

Metody:

- słowne: pogadanka, instruktaż, rozmowa;
- oglądowe: obserwacja, pokaz;
- praktycznego działania.

Formy pracy:

- zespołowa;
- indywidualna.

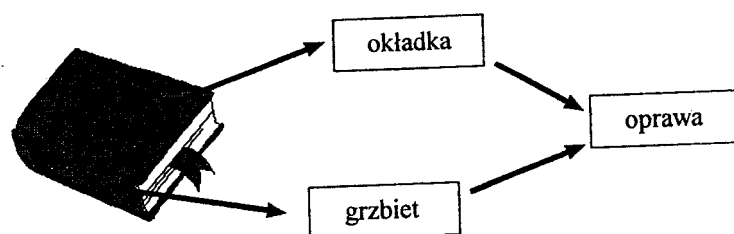
Przebieg zajęć:

1. Czytanie fragmentów książki M. Kownackiej.

2. Wypowiedzi na temat utworu. Rozmowa o zwiastunach wiosny.

3. Nauka piosenki „Już wiosna”

4. Uczniowie otrzymują książkę M. Kownackiej i schematyczny rysunek przedstawiający elementy zewnętrznej budowy książki.

Uczniowie wskazują w swoich książkach okładkę i grzbiet(oprawę) . Wymieniają, co znajduje się na okładce i grzbiecie ich książek (imię i nazwisko autora, tytuł książki) Omawiamy różne rodzaje opraw (lakierowana, miękka, twarda) Omawiamy wyklejkę, czyli wewnętrzną część okładki służącą wzmocnieniu, ozdobie lub dodatkowej informacji o autorze i zawartości książki.

5. Zapoznanie uczniów z wewnętrzną budową książki.

- tytulatura (imię i nazwisko autora, tytuł, podtytuł, kolejność wydania, rok wydania, adres wydawniczy)
- tekst wprowadzający np. wstęp
- tekst główny (ujęty w formę rozdziałów, podrozdziałów, części)
- część pomocniczo – informacyjna(spis treści, bibliografia, mapy, wykresy)

6. Nauczyciel pokazuje poszczególne elementy budowy książki.

Uczniowie wyszukują je w swoich egzemplarzach książek.

7. Zadanie dla uczniów.

Sprawdź, czy w twojej książce znajdują się wymienione elementy. Zaznacz je znakiem +.

- Tytuł
- Informacja o kolejności wydania
- Wstęp
- Bibliografia
- Mapy
- Spis treści
- Imię i Nazwisko autora
- Imię i Nazwisko ilustratora

8. Kolorowanie przez uczniów pierwszych zwiastunów wiosny. Podpisywanie.

9. Tworzenie zbiorów równolicznych. Zadania na dodawanie i odejmowanie w zakresie 25.

10. Zabawa ruchowa „Ptaszki w gniazdkach”.

11. Podsumowanie dnia.

SCENARIUSZ NR 3

Temat :Jesteśmy razem. Książka jest moim przyjacielem.

Cel lekcji:

- uświadomienie uczniom dlaczego należy czytać książki

Cele operacyjne;

Uczeń:

- wie co traci człowiek , który nie czyta książek;
- wie co zyskuje osoba czytająca książki;
- gromadzi książki i czasopisma do klasowej biblioteczki;
- dba o wygląd książek;
- zna zasady korzystania z kącika czytelniczego.

Środki dydaktyczne:

- rozsypanka sylabowa;
- książki i czasopisma np. utwory Jana Brzechwy, Juliana Tuwima, Marii Kownackiej, Ewy Szelburg – Zarembiny, Braci Grimm, „Miś”, „Przyjaciele z Zielonego Lasu”- seria o zwierzętach i przyrodzie.

Metody:

- słowne: pogadanka, rozmowa;
- oglądowe: obserwacja, pokaz;
- praktycznego działania.

Formy pracy:

- zespołowa;
- indywidualna.

Przebieg zajęcia

1. Pogadanka na temat : Dlaczego należy czytać książki?

2 Rozwiązanie rozsypanki sylabowej.

KSIAŻ	MY	KI	ŚLE	UCZA	NIA.	NAS
-------	----	----	-----	------	------	-----

3. Rozmowa na temat : Jakie czytasz książki i czasopisma? Jaka tematyka cię interesuje? Co czytają Twoi rodzice ?

4. Wspólne tworzenie kącika czytelniczego. Omówienie zasad korzystania z kącika.

5. Rozmowa na temat: Dlaczego książka może być przyjacielem? Uczniowie podają propozycje.

- zdobywam informacje o życiu ludzi, zwierząt, roślin
- książka uczy nas myślenia
- rozwija naszą wyobraźnię
- ciekawie spędzam wolny czas
- potrafię lepiej czytać
- uczy czytania ze zrozumieniem itp.

6. Rozmowa na temat : Co tracą uczniowie, którzy nic nie czytają . Uczniowie podają propozycje .

7. Podsumowanie dnia. Dokończ zdanie:

Spośród przeczytanych w życiu książek najbardziej podobała mi się książka pt.

.....

ponieważ .....

SCENARIUSZ 4

Temat: Spotkanie dzieci z bohaterami książki Ewy Szemberg-Zarembiny „Najmilsi”.

Cel lekcji:

Zapoznanie z formami pomocy ptakom i zwierzętom w czasie zimy.

Cele operacyjne:

Uczeń wie:

- jak pomagać zwierzętom w czasie zimy;
- zna sposoby dokarmiania ptaków i zwierząt;
- zna zwierzęta i ptaki pozostające na zimę;
- zna pisownię imion zwierząt;
- układa i zapisuje zdania o bohaterach lektury;
- potrafi dodawać i odejmować w zakresie 10;
- opanował zasady zabaw grupowych.

Środki dydaktyczne:

- albumy i atlasy zwierząt;
- ilustracje i zdjęcia np. ptaków zimujących w Polsce, wybranych zwierząt żyjących w lesie, sposoby dokarmiania ptaków i zwierząt w czasie zimy;
- rozsypanka sylabowa;
- lektura „ Najmilsi”;
- kartoniki z liczbami w zakresie 0 – 10.

Metody:

- słowne: pogadanka, rozmowa;
- oglądowe: obserwacja, pokaz;
- praktycznego działania.

Formy pracy:

- zespołowa;
- indywidualna.

Przebieg zajęcia

1. Wspólne ułożenie tytułu i imion bohaterów lektury z rozsypanki sylabowej.
2. Przepisanie do zeszytów imienia i nazwiska autora, tytułu książki oraz imion dotyczących poznanych zwierząt.
3. Zabawa ruchowa „Zwierzęta na spacerze”.
4. Wysłuchanie opowiadania „Fufu – tup – tup” czytanego przez nauczyciela.
5. Porównywanie własnych wyobrażeń o bohaterze opowiadania z opisem oraz ilustracją jeża w książce. Rozmowa na temat przygotowania się zwierząt do zimy.
6. Oglądanie albumów i atlasów ze zwierzętami. Szukanie informacji na temat zwierząt pozostających na zimę w kraju.
7. Zapisanie na tablicy nazw zwierząt pozostających na zimę w kraju.
Przepisanie zdań do zeszytu.
8. Zabawa matematyczna „Znajdź swoją parę”.
9. Wysłuchanie opowiadania „Kitka” czytanego przez nauczyciela.
10. Opowiadanie treści utworu.
11. Rysowanie kredkami postaci zwierząt i ptaków pozostających na zimę.
12. Obliczenia w zakresie 10 – wspólne układanie zadań tekstowych do formuł matematycznych i rozwiązanie ich na tablicy.
13. Zabawy dźwiękonaśladowcze. Odtwarzanie głosów zwierząt i ptaków.
14. Podsumowanie dnia.

SCENARIUSZ NR 5

Temat : Książka jest moim przyjacielem.

Cel ogólny:

- kształtowanie umiejętności korzystania z bibliotek, kącika czytelniczego, zbiorów własnych dzieci;
- wyrabianie postawy poszanowania księgozbioru;
stymulowanie rozwoju zainteresowań czytelniczych, rozbudzanie potrzeby kontaktu z książką;
- wyrabiania potrzeby czytania książek.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- zna zasady korzystania z kącika czytelniczego, biblioteki, własnych zbiorów;
- wie co zyskuje osoba czytająca książki;
- gromadzi książki i czasopisma do klasowej biblioteczki;
- dba o wygląd książek;
- umie zachować właściwą postawę przy przeglądaniu a także czytaniu książek;
- umie uważnie słuchać i reagować na polecenia nauczyciela, a także umie je wykonać zgodnie z podaną instrukcją;
- obdarzać uwagą rówieśników, słuchać ich wypowiedzi.

Środki dydaktyczne:

- książki z utworami wybranych autorów np. Marii Kownackiej, Juliana Tuwima, Jana Brzechwy, Braci Grimm itp.;

- katalogi książek (na kartkach oprócz tytułu i autora dobrze aby znalazł się rysunek);
- katalog z kartami czytelnika (imiona dzieci);
- ilustracje do wybranych pozycji;
- pacynki przedstawiające postacie bohaterów znanych bajek;
- rekwizyty związane tematycznie z wybranymi książkami, głównymi bohaterami znanych bajek;
- prosta gra planszowa;
- zestaw zagadek;
- puzzle (pocięte usztywnione ilustracje) do wybranych bajek np. Kopciuszek, Śpiąca Królewna, Jaś i Małgosia, Królewna Śnieżka, Kot w butach itp.;
- emblematy z rysunkami związanymi z postaciami z bajek;
- chusta animacyjna;
- kasetta magnetofonowa z nagraniami;

Metody:

- audytoryjne : pogadanka, opowiadanie, czytanie;
- oglądowe: obserwacja, pokaz;
- aktywizujące: stawianie zadań do wykonania.

Forma:

- zespołowa;
- indywidualna.

Przygotowanie:

Zgromadzenie zestawu książek w wyznaczonym miejscu w sali. Znajdują się w nim:

- półki z książkami, z utworami wybranych autorów np. Marii Kownackiej, Juliana Tuwima, Jana Brzechwy, Braci Grimm itp.;

- katalogi książek (na kartkach oprócz tytułu i autora dobrze aby znalazł się rysunek);
- katalog z kartami czytelnika (imiona dzieci);
- stoliki i krzeselka do przeglądania książek.

Ponadto:

W innej części sali przygotowanie różnych rekwizytów-

- ilustracji do książek, bajek,
- historyjki obrazkowe,
- pacynki postaci z bajek,
- puzzle,
- zagadki,
- kasety z piosenkami,
- gra planszowa,
- emblematy z charakterystycznymi elementami z wybranych bajek,
- kasety z piosenkami.

Przebieg zajęcia:

I. N. Zaprasza dzieci do „zabawy w bibliotekę”, sama pełni funkcję bibliotekarki.

Zapoznaje dzieci z przygotowaną biblioteką. Zwraca uwagę na miejsce, w którym czytelnicy mogą:

- wypożyczyć książki;
- zapisać się do biblioteki;
- korzystać z katalogu;
- korzystać z czytelni- informuje, że czytelnia to miejsce gdzie obowiązuje cisza, a wszyscy pracują w skupieniu.

Dz. Oglądają różne pozycje umieszczone na półkach w bibliotece, utwory Juliana Tuwima, Jana Brzechwy, Marii Kownackiej, Braci Grimm.

II. *N- lka* (bibliotekarka) zaprasza do zapisywania się do biblioteki. Zakłada dzieciom karty czytelnika. Zapoznaje z przeznaczeniem i funkcją katalogu, objaśnia zasady korzystania z niego.

Dz. Wyszukują z pomocą pani bibliotekarki w katalogu swoją ulubioną książkę, mogą ją wypożyczyć.

N. lub jedno dziecko, umownymi znakami notuje wypożyczoną książkę w karcie czytelnika.

Chętne dzieci odczytują tytuł, imię autora.

III. *N.* Bibliotekarka zaprasza dzieci do drugiej części sali - na gry i zabawy.

Dz. Chętne dzieci bawią się w „teatr”, odtwarzają przygody bohaterów znanych bajek za pomocą przygotowanych pacynek.

N. Kolejną grupę chętnych dzieci zaprasza do udziału w grze planszowej - gra ta sprawdza znajomość treści popularnych bajek dla dzieci.

N. Objasnia reguły gry – uczestnicy stawiają pionki na oznaczonym polu START. Pierwszy gracz rzuca kostkę. Liczba oczek określa numer zadania.

Dz. Rozpoczynają grę.

N. Przedstawia kolejne zadania.

Dz. Jeśli gracz udzieli poprawnej odpowiedzi, prawidłowo je wykona przesuwają pionki o tyle pól, ile było oczek na kostce.

ZADANIA:

1. Co Czerwony Kapturek ma w koszyku?- odgadnij za pomocą dotyku (jabłko, bułki, pudełko z lekarstwem, jogurt, Pomidory, marchewkę itp.- jeden rzut rozpoznawanie jednego przedmiotu).
2. Zaśpiewaj piosenkę lub zadeklamuj wierszyk, rymowaną.
3. Rozwiąż zagadkę- podaj tytuł lub bohatera bajki:

☺ Gdy potarł lampę zakurzoną, od razu miał rzecz wymarzoną.

(Aladyn)

☺ Chociaż kłopoty z wilkiem miała, wyszła z opresji zdrowa i cała.

(Czerwony Kapturek)

☺ Kłopoty mają braciszek i siostrzyczka, którzy w lesie spotkają chatkę zrobioną z piernika.

(Jaś i Małgosia)

☺ W jakiej bajce spotkasz dziadka z długą brodą, chałupinę starą i siecią nad wodą.

(„O rybaku i złotej rybce”)

☺ W chatce krasnoludków siedmiu mieszka, a nazywa się.....

(Królewna Śnieżka)

☺ Każda królewna, a tym bardziej ona, uważać powinna na wrzeciona.

(Śpiąca Królewna)

4. Ułóż puzzle (pocięte usztywnione ilustracje) do wybranych bajek np. Kopciuszek, Śpiąca Królewna, Jaś i Małgosia, Królewna Śnieżka, Kot w butach itp.

5. Kto to zgubił? – przyporządkuj wskazany przedmiot z bajek do odpowiednich postaci.

Np. Koszyk ze smakołykami- Czerwony Kapturek;

Słodkie pierniki- Jaś i Małgosia;

Groch i proso- Kopciuszek;

Kapelusz- Kot w butach itp.

6. Odczytaj wyrazy, dobierz podpisy do wybranego obrazka np.

Lampa, kapturek, wilk, bal, dywan, kareta, kot, buty, pierniki.

Lub złap na haczyk złotą rybkę- należy złapać papierową rybę na wędkę (haczyk wykonany z taśmy samoprzylepnej).

IV. N. Zaprasza do kolejnej zabawy „Praca Kopciuszka”- zawody w grupach.

Dz. W wyznaczonym czasie (odmierzonym za pomocą prostej klepsydry) zadaniem Kopciuszka, jest oddzielenie grochu od fasoli. Liczenie ziarenek grochu i fasoli, porównywanie ilości.

N. Zabawa ruchowa „Zagubiona myszka”.

Dz. Jedno z dzieci wychodzi na chwilę z sali. Pozostała część grupy ustala, kto będzie zagubioną myszką. Po powrocie kolegi wszystkie dzieci intonują ich odgłosy. Zagubiona myszka odzywa się najgłośniej.

Zadanie polega na odnalezieniu zagubionej myszki i wskazanie właściwego dziecka.

V. *N.* Bibliotekarka zaprasza dzieci do wysłuchania wybranego fragmentu książki wskazanej przez dzieci.

Podsumowanie zajęć.

SCENARIUSZ NR 6

Temat: Zielona kraina.

Cele ogólne:

- wzbogacenie wiadomości o świecie przyrody;
- kształtowanie przyjaznej postawy wobec środowiska naturalnego;
- kształtowanie umiejętności zgodnego współdziałania w grupie podczas zabaw i konkursów;
- doskonalenie umiejętności czytania.

Cele operacyjne - dziecko:

- wie, jak zachowuje się przyjaciel przyrody;
- rozumie konieczność segregowania odpadów;
- zna pojęcie recyklingu;
- aktywnie uczestniczy w konkursach, wykorzystuje zdobytą wiedzę przyrodniczą;
- właściwie zachowuje się w sytuacjach rywalizacji podczas konkursów i zabaw;
- układa wyrazy z liter lub sylab, odczytuje je.

Metody:

- słowne: pogadanka, praca z książką;
- oglądowe: obserwacja, pokaz;
- praktycznego działania;
- aktywizujące.

Formy pracy:

- zespołowa;
- indywidualna.

Środki dydaktyczne:

- książka Zielona Kraina;
- ilustracje związane tematycznie z opowiadaniem oraz przedstawiające sposoby dbania o naszą planetę;
- worki na śmieci, nieużytki, odpady;
- kartoniki z zagadkami, pytaniami;
- kartoniki z numerami pytań;
- emblematy z rysunkami przedstawicieli świata roślin i zwierząt;
- taśma magnetofonowa z nagraniem piosenki „Zbierają ludziska śmieci”;
- kasztany jako żetony w kwizie;
- ruchomy alfabet;

Przebieg zajęcia:

I. Nauczyciel- Zapoznaje dzieci z treścią opowiadania „Prezent Urodzinowy” autor Paulina Stankiewicz, uczennica klasy III b SP 40, w: książce Zielona Kraina.

Dzieci- odpowiadają na pytania:

- Jak na imię miała córka króla Śmieciocha?
- Czego pragnęła królowna Kasia?
- Jakie urodzinowe życzenia miała dziewczynka?
- Kto spełniał marzenie królowny?
- Co otrzymała Kasia od swojego taty na urodziny?
- Jak myślisz, w jaki sposób poddani króla Śmieciocha sprząkali swoje królestwo?

N.- Zachęca dzieci do zgłaszania własnych pomysłów na sprzątanie najbliższego otoczenia na podstawie własnych doświadczeń i prezentowanych ilustracji.

Dz.- Wypowiedzi dzieci:

- Wyrzucanie odpadów do właściwych pojemników;
- Zabieranie swoich śmieci z wycieczek do lasu, z nad jeziora;
- Nie rzucanie śmieci na ziemię;
- Niektóre rzeczy ponownie wykorzystywać np. papier, metal, plastik, szkło.

N.- Jakie jeszcze działania możemy wspólnie podejmować aby Ziemia kwitła zielona?

Dz.- Wypowiedzi dzieci:

- Segregować odpady;
- Nie niszczyć zieleni;
- Sadzić nowe drzewa i krzaki;
- Dbać, opiekować się roślinami i zwierzętami itp.

II. Segregowanie odpadów:

N.- Rysuj po śladzie, a dowiesz się, do którego pojemnika należy wrzucić te śmieci?

Dz.- Praca indywidualna dzieci na kartach pracy.

N.- Czy domyślacie się, dlaczego należy sortować śmieci?

Dz.- Wypowiedzi dzieci.

N.- Wprowadza pojęcie recykling.

III. Zabawa ruchowa przy piosence „Zbierają ludziska śmieci”, odtwarzanie ruchem treści, zbieranie z podłogi rozsypanych odpadów (papiery, plastiki, metal) do odpowiednich pojemników.

IV. Quiz przyrodniczy.

N.- Zapoznaje dzieci z zasadami quizu: dzieli grupę na dwa zespoły- zwierzęta i rośliny, rozdaje charakterystyczne emblematy, zabawa polega na zdobywaniu jak największej ilości punktów przyznawanych za poprawnie wykonane zadanie. Zadania polegają na udzieleniu prawidłowej odpowiedzi na pytanie, odpowiada jedno wskazane przez zespół dziecko, naradzają się wspólnie wszyscy członkowie. Numer pytania losuje jedno dziecko z drużyny, nauczycielka odczytuje treść, za poprawną odpowiedź zespół otrzymuje 2 punkty, za złą 0 punktów (żetonami są kasztany lub inne tworzywo przyrodnicze). Dodatkowe 2 punkty zdobywa drużyna za poprawne ułożenie odpowiedzi (wyrazu) z liter lub sylab i odczytanie jej. Nauczyciel układa kartoniki z pytaniami tak, by były niewidoczne.

Dz.- Losują numer pierwszego pytania, udzielają odpowiedzi, zdobywają punkty. Zabawa trwa do wyczerpania pytań, drużyny losują pytania naprzemiennie, wygrywa zespół, który zdobył większą ilość punktów.

Zestawy zagadek i pytań do quizu.

1. Wiele jest w nim drzew....(LAS).
2. On jest dziki, on jest zły, on ma bardzo ostre kły. A kto w lesie go spotyka ten na drzewo szybko zmyka....(DZIK).
3. Rudy ojciec, rudy dziadek, rudy ogon to mój spadek, a ja jestem rudy....(LIS).
4. Przylatuje na wiosnę szary ptaszek. Nad polem zaśpiewa jak dzwonek. Znają go dzieci dobrze to jest....(SKOWRONEK).
5. Kiedy rośnie to się zieleni, kiedy leci to się mieni....(LIŚĆ).
6. W ogródku pachnącym, tuż przy samej dróżce- zakwitło dziś słońce na zielonej nóżce....(SŁONECZNIK).

Drużyny udzielają tylko ustnych odpowiedzi.

7. Co robisz z papierkami po cukierkach?
  - wrzucasz je do kosza;

- wyrzucam je tam, gdzie stoję.

8. Kiedy jesteś w lesie:

- zachowujesz się cicho, aby nie wystraszyć zwierząt;
- zachowujesz się głośno bo możesz wreszcie się wykrzyknąć.

9. Kiedy jesteś nad rzeką:

- wrzucasz śmieci do rzeki;
- zabierasz je ze sobą, wyrzucasz do kosza.

10. W trakcie mycia zębów:

- zakręcam kran z wodą;
- woda z kranu leci, aż umyję zęby.

Dz. i N. Przeliczają ilość zdobytych punktów – kasztanów zdobytych przez każdą drużynę, porównywanie ich. Zwycięscy otrzymują gromkie brawa. Wszystkie dzieci w nagrodę otrzymują drobne owoce i obrazki do kolorowania-
Prezent dla Ziemi.

BIBLIOGRAFIA

1. Andrzejewska J.: Bibliotekarstwo szkolne. Teoria i praktyka. Warszawa 1996.
2. Andrzejewska J.: Program edukacji czytelniczej i medialnej - moduł biblioteczny, realizowany przez nauczyciela bibliotekarza na zajęciach grupowych w bibliotece (pracowni bibliotecznej) w szkole podstawowej. Biblioteka w szkole 2000 m-2 s. 3-5.
3. Andrzejewska J.: Udział bibliotekarza szkolnego w edukacji czytelniczej i medialnej. Biblioteka w szkole 2000 nr 2 s. 1-2.
4. Kąkolewicz M., Pielachowski J.: Program edukacji czytelniczej i medialnej, szkoła podstawowa i gimnazjum. Poznań 1999.
5. Kula J., Hadała A., Dyka F.: Koncepcja melodyczna pracy z lekturami w klasach I - III Warszawa.
6. Komorowska H.: O programach prawie wszystko. Warszawa 1999.
7. Kujawiński J.: Metody edukacji wczesnoszkolnej, Życie szkoły 1995 m 1.
8. Moss J., Iwicka-Okońska A.: Edukacja czytelnicza w reformowanej szkole. Łódź 2000.
9. Pielachowski J.; Ścieżka edukacji czytelniczej. Poznań 2000.
10. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla sześcioletnich szkół podstawowych i gimnazjów
11. Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych
12. Sianko A.: Program edukacji czytelniczej i medialnej w szkole podstawowej, Biblioteka w szkole 2000 nr 10 s. 1-14.
13. Wójcicka E.: Konspekty zajęć z edukacji czytelniczej w szkole podstawowej. Cz. 1 i 11, Biblioteka w szkole 1998 nr4i 5.

14. Wójcicka E.: Projekt rozszerzonego programu przysposobienia czytelniczego i informacyjnego dla klas trzecich szkoły podstawowej wraz z rozkładem materiału. Biblioteka w szkole 1997 nr 1 s. 1 -3.

15. Zelman E. : Edukacja czytelnicza i informacyjna . Warszawa 1999